

Kirken fra 1871

Etter brannen 1866 ble det bestemt at den nye kirken skulle reises på Album-løkken noe lenger øst i byen, hvor byens nye sentrum var ved å ta form. For enden av den nye bybroen ble byens nye torv lagt ut i det svakt stigende terreng mot nord fra elven. To nye monumentalbygg, brannvakten og rådhuset, fikk sin plass vis-a-vis hverandre ved torvets øvre ende, og i en akse som ble trukket mellom dem fra broen gjennom torvet, ble det lagt ut tomt for den nye kirken. Kirketomten ble trukket noe tilbake fra torvet mot nord helt opp mot fjellfoten for Bragernesåsen. Det ble utlyst internasjonal arkitektkonkurranse om ny kirke, og 1867 ble den svenskættede arkitekt E.R.D. Nordgrenns utkast til nygotisk langkirke i upusset tegl belønnet med 1. premie. For å gi kirken den ønskede monumentale virkning i det nye bysentrum dreiet Nordgrenn kirken slik at koret vender mot nord, mens tårnet for sydenden av skipet vender ut mot torvet og danner fonden for aksen fra broen. Byggearbeidene kom i gang 1869 med H. Guttormsen og G. Keppler som ledere av henholdsvis mur- og trearbeidene. Kirken ble innviet 12. juli 1871.

Kirken ligger i parkmessig behandlet terreng som stiger brattere mot Bragernesåsen nord for kirken. Det er ikke kirkegård ved kirken og ingen innhegning. Gaten som går fra torvet opp mot kirken stopper mot stentrapp ca. 30 m fra kirkefronten. Trappen flankeres av gotiserende lyktestolper av sten som bærer jernløkter utformet som fialer. Fra trappen leder en vei frem til kirkens hovedinngang i tårnets sydmur.

Bygningen

Kirken er en stor langkirke av tegl med langt skip, kor i nord og tårn i syd. Koret har tresidet avslutning mot nord og birom på øst- og vestsiden. Skipet har to rader av murte pilarer som deler rommet i et midtskip og to sideskip. Sideskipenes søndre fag er utformet som trappetårn og flankerer det høye hovedtårn foran skipets sydgavl.

Kirkens teglmurer hviler på et fundament av tuktet, rød granitt som bærer et høyt sokkelskift av granitt. Sokkelskiftet har et S-formet profil i halv høyde og avsluttes med en fas mot teglmuren. Utvendig står teglmurene upusset, men innvendig er de pusset og malt. Ca. 3 m over terreng har skipets og korets murer et horisontalt murbånd som er trukket med kobber utvendig og markerer en innsnevring av murtykkelsen. Oventil avsluttes murene utvendig med et gesimsprofil som krager ut i 3 trinn. Murene fagdeles av utvendige lisener som korresponderer med innvendige pilastre. Lisenene, som har fundament og sokkel forkrøppet ut fra grunnmuren, avtrappes i to trinn og fortsetter som fialer over murkronen.

Skipets langmurer er delt i 6 fag. Hvert fag har ett stort vindu med spissbuet overdekning. Vindussidene har profiler murt av formtegl. Profilene fortsetter over i bueoverdekningen uten markering av vederlag. Vinduene har støpejernsrammer med spissbuer og sirkler oventil. Vinduene sitter i nisjer som fortsetter under sålbenken og avsluttes mot murbåndet. I feltene under vinduene har nisjene blandinger med spissbueomotiver. Korets 3 nordvendte murer har ingen åpninger, men langmurene, som er delt i 3 like store felter, har ett sirkulært vindu i øvre del av hvert felt. Under de sirkulære vinduene har murene innvendig spissbueoverdekkede nisjer, flankert av slanke søyler som ender i fialer og bærer korsblomstkrone vimperger (prydgavler). Nordre nisje i hver langmur har spissbuet vindu, mens de to søndre nisjene gir plass for evangelistskulpturer i marmor. Under nisjenes sålbenker har kormurenes innside en spissbuefris som også fortsetter over korets 3 nordvendte murer. Koret åpner seg mot skipet med en bred og høy spissbueavdekket åpning.

Skip og kor overdekkes av teglmurte krysshvelv. Planen var opprinnelig at kirken skulle få tretak, men etter at byggearbeidene var satt i gang, fikk arkitekten samtykke til å gi kirken teglhvelv. De slanke, hvelvbærende piller har 8-bladformet tverrsnitt. De er murt av formtegl og hviler på høye plinter av huggen granitt. Kapiélene har profilerte ledd som danner en stjerneformet krans i vederlagshøyde. Murenes pilastre er utformet som halve pilarer og har kapitel i samme nivå som dem. Både midtskip og sideskip har krysshvelv med gurtribber og diagonalribber som er murt av formtegl og deler hvert hvelvfag i 6 kapper. Pilarer, pilastre og ribber står upusset, mens murer og hvelvkapper er pusset. Sideskipshvelvenes topp går opp i nivå med langmurenes krone, mens midtskipshvelvene er ca. 1,5 m høyere. Takstolene i skipet består av sperrer og hanebjelker og understøttes av to langsgående murer som bæres av de hvelvbærende pilarer. Sperrere hviler på vannrette bjelker som går fra langmurenes krone til de langsgående støttemurer. De midtre hanebjelker får støtte av loddrette stolper fra de langsgående støttemurer. Takene er tekket med skifer.

Kirkens birom ligger på begge sider av koret. På østsiden er utbygg med brutt hjørne og valmtak. Mot øst har det et gavloppbygg over en spissbuet portal murt av formtegl. Den tofløyede rektangulære døren har gotiserende belistning, og overlyset over har gotiserende masverk. Portalen leder inn til en

forgang med dør til østre sideskip og trapp opp til galleriet. En dør i nord leder dessuten til rom for kirketjener, med dør til koret. På korets vestside er et tilsvarende rom for presten med dør til koret og adkomst fra forgang i vest. Forgangen er bygget inn mot et kapell, som for øvrig har stått fritt på korets vestside. I 1971 ble det bygget nytt sakristi mellom koret og kapellet. Kapellet er et rektangulært bygg dekket av sadeltak med samme møneretning som skipet. Foran sydgavlen står et smalere forrom med diagonalstilte, fialekronede hjørnepilarer som flankerer den spissbuede portal. Fra forrommet er det dør i øst til de øvrige birom på korets vestside. Kapellet har et gjenmurt spissbuevindu med midtpost i nordgavlen. Vestmuren har 8 små spissbuevinduer koblet sammen i 4 grupper.

Tårnet foran kirkens sydgavl har kvadratisk grunnplan og diagonalstilte hjørnepilarer med kraftig fremsprang. De tykke tårnmurene er trinnvis avtrappet i høyde med skipets gesims og møne. Hjørnepilarene har tilsvarende avtrapninger og avsluttes med slanke fialer i skipets mønehøyde. Tårnfoten tjener som forhall foran midtskipets sydportal. Den har spissbuet overdekning og overlys med gotiserende masverk over den rektangulære, tofløyede dør med gotiserende listverk. Gulvet i forhallen er lagt av kantsatt rød tegl i stjernemønster. Forhallen har 8-delt stjernehvelf med ribber av formtegl og pussede hvelfkapper. I de 3 fri sider åpner forhallen seg opprinnelig ut mot parken med en stor spissbueåpning murt av formtegl. Åpningen mot syd fikk dør i 1975, og samtidig fikk sideåpningene vinduer. Tårnets annen etasje har ett stort spissbuet vindu i hver av de 3 fri murer. I høyde med skipets møne er tårnmurene trukket inn. Murene i tårnets øvre del har hjørnepilarer som bærer fialer, og murene avsluttes med høye gavler. Klokkestuen i øverste etasje har høye og slanke lydglugger med spissbue. Den høye og slanke tårnhjelmen er tekket med kobber.

Sideskipenes søndre fag er skilt ut fra kirkerommet med murer og bærer lave tårn som flankerer hovedtårnet. Sidetårnene har diagonalstilte hjørnepilarer som har samme form og størrelse som sideskipsmurenes støttepilarer og avsluttes med fialer. Tårnfoten har spissbuet vestportal av formtegl i syd og sidevindu av samme type som vinduene i skipet. I høyde med gesimsen er tårnmurene trukket inn. Murene i tårnets øvre del har hjørnepilarer som ender i fialer og avsluttes med høye gavler under den høye, kobberkleddede hjelm. Tårnfoten har dør til midtskip og sideskip og trapp til galleriet.

Interiør

Kirkens kor ligger mot nord. Klokkebenk på østsiden. Prekstil i skipet på vestsiden ved korbuen, med oppgang gjennom muren fra vestre korinngang. Døpefont på platting mot skipet, øst for korbuen. Lav korskranke. Galleri langs skipets vest- og østmur samt et høyere liggende galleri ved sydmuren. Orgel på sydgalleriet. 4 av korets vinduer er omarbeidet til nisjer hvor det står anbrakt store marmorstatuer. Elektrisk lys og oppvarming. 4 høye, runde koksovner i skipet, to ved vestmuren og to ved østmuren, samtlige anbrakt i nisje. I koret gjenstår to gotiserende støpejernsgittere fra tidligere gassoppvarming.

Farger. Pusset murverk med utsparte røde teglstensledd. Nisjene bak marmorstatuene i koret er malt blå.

Glassmalerier i skip og kor. Glassmaleriene i koret er utført hos G. A. Larsen 1907, gitt av adv. Theodor Thorne. Kunstner er ikke kjent. På vestsiden er gjengitt Matteus og Markus, på østsiden Lukas og Johannes, alle i kraftige, patinerte farger på gråhvit bakgrunn og under gotiserende bue mot blå himmel. Gråhvite innskriftbånd med sorte bokstaver mot blå bunn og gotiske buemotiver.

Skipets vinduer har glassmalerier. De 3 midterste på østsiden og på vestsiden er av Oluf Wold Thorne og de ytterste på østsiden er av Hans Ødegaard 1914. De to ytterste på vestsiden er tegnet av Magnhild Haavardsholm 1931 og utført i samarbeid med glassmester Finn Hansen. Wold Thorne har gjengitt apostlene, to i hvert vindu samt forskjellige motiver i toppmedaljongene. Apostlenes attributter avviker til dels fra vanlig praksis. På østsiden ses fra nord Jacob d.e. med sverd og 3 skjell og Andreas med kors (latinsk!), Paulus med sverd og Judas Taddeus med krukke (!), Simon med sag og Bartholomeus med øks (!). På vestsiden ses fra syd Jacob d.y. med valketre og Peter med nøkkel, Thomas med passer og lanse og Filip med bok, Johannes og Matteus begge med bok. Alle er fremstilt i sterke, klare farger, stående i grønn vimperg med detaljer i rødt, grått og gult mot blå bakgrunn. Alle har rød glorie, tydelig detaljert hår og skjegg, drakter i sterke farger som er patinert, rødt, fiolett, grårosa, gult, gulbrunt, og grønt. I toppmedaljongene engel med attributter, lysestake, røkelseskar, gloriabånd etc.

Vinduene ytterst på hver side er inndelt i små medaljonger. Hans Ødegaards vinduer på østsiden har fortløpende billedsyklus som begynner i nordre vindu med Jesu barndomshistorie, bebudelsen, hyrdenes tilbedelse (eller Jesu fødsel. Maria er gjengitt liggende), hyrdene på marken, kongenes tilbedelse, flukten til Egypt, Jesus som 12 år i tempelet, Jesus i tømmermannslære, Jesu dåp. I toppen medaljong med Guds lam. Syklusen fortsetter i søndre vindu med Jesu fristelse, forklarelsen på berget, en helbredelse, Jesus som

preker, inntoget i Jerusalem, nattverden, Getsemane, Judaskysset. I toppen medaljong med pelikan. Komposisjonen i disse vinduer er urolig og motivene til dels uklare. Magnhild Haavardsholms vinduer på vestsiden er likeledes inndelt i billedsykler, men her er komposisjonene klarere. Det sydligste vindu er mørkt i tonen, mens det nordre er lysere og renere i fargen, og skiller seg spesielt ut fra midtvinduene. Vinduet i syd har firpassmedaljonger mot grårød bunn. Scenene viser Jesus for Kaifas, Peters fornektelse, den angrende Judas, hudstrykningen, tornekrone, Ecce Homo, Pilatus som vasker sine hender, korsbæringen. Øverst trepass med tornekrone, svøpe samt engel med kalk.

Det nordre vindu har billedscener i firpassmedaljonger: korsfestelsen, nedtagelsen fra korset, engelen ved graven, kvinnene som kommer til graven, Noli me tangere, vandringen til Emmaus, himmelfarten, pinseunderet. Øverst medaljong med tronende Kristus. Scenene står mot blå bunn, inndelt av røde korsblomster. Medaljongenes firpass har røde, perlestukne rammer.

Inventar

Alter oppført i ett med altertavlen. Hjørnene på fremsiden er brutt. Alteret er innkledd med huntonittplater og trukket med stoff. Høyde 109 cm, lengde 353 cm, bredde 78 cm.

Altertavle, nygotikk. Oljemaleri på lerret av Oppstandelsen, signert A. Tidemand 1871. Kristus står mot gulbrun bakgrunn, i lysebrun karnasjon, hvit kledning. Engelen har gråhvit kjortel. Soldaten til høyre har rød kappe, til venstre soldat i brun harnisk. Bakken brunlig. Gråbrun gravhelle. Ramme i nygotikk med vimperger kronet av små korsblomster. Disse er skåret separat og tredd ned på gavlspissene. Oppmalt med grårødt, grått og gull. Predellaen har sort felt med frakturskrift i gull: "Jeg er Opstandelsen og Livet. Joh. 11 Cap. 25V."

To kneleskamler trukket med lyst skinn.

Alterring, rund, inndelt med gotiserende masverk mellom spilene. I sviklene små, pålimte stjerner. Malt i grårødt med gullstaffering. Skintrukket knefall.

Døpefont, marmor, hugget 1871 i Roma av Christopher Borch og forært av kunstnerens bror rittmester Jacob Borch og hustru til innvielsen. Utformet som engel som holder stort skjell. Skjellet hviler samtidig på det høyre ben, som er løftet og står på bokrull hvorpå innhugget Jahvetegn. Over kneet ligger også et draperi. Engelen er formet som barnefigur. Ansiktet rammes inn av krøller. Figuren står på lav plint over høy sokkel med brutte hjørner og utskytende, profilert kant øverst og nederst. På forsiden en innhugget blomst. Total høyde 158 cm. Ved muren bak og over fonten er anbrakt en baldakin med gotiserende detaljer som fialer og korsblomster. Farge: Grårødt med gullstaffering.

Korskille, formet som et rekkverk. Mellom spilene er anbrakt lister som danner masverk. Korskillet går skrått fra prekestolen og inn mot koret. På sydsiden er rekkverket ført videre rundt plattingen for døpefonten. Meglerne har gotiserende profiler og detaljer og bærer støpt kandelaber (se lysstell). Farge: Grålig rødbrunt med gullstaffering.

Prekestol, 5-sidet. Fyllinger med firbladmotiv og stjerne i listverk. Båret av knippepilar, omgitt av 5-sidet "omgang" som går inn mot veggen. Hjørnene i "omgangen" har fremspringende pilastre som kronas av vimperger med små, støpte korsblomster øverst. Farger: Grårødt med grå fyllinger og gullstaffering. Ny lesepult. Den gamle oppbevares i sakristiet.

Prekestolhimling, baldakinformet med gotiserende gavli i fronten. På hver side av gavlen små vimperger og øverst på gavlspissen en korsblomst. Farger: Lys gråblå underside. Forøvrig grårødt, grått og gull.

Benker. De eldste benkevanger hadde utskårne, gotiserende detaljer. Vangen løp smal langs ryggbrettet og hadde rund bekroning og vulstformet utladning ved overgangen til setet. Under setet spissbuet åpning. Nye benkevanger tegnet av arkitekt Arneberg. Rektangulære, spiss topp med skåret bladverk og krone. På siden et pålimt, utskåret motiv: Kors, korsfane, drueklase, pelikan. Farger: Grågrønt med staffering i grått, gull samt noe rødt.

Klokkerbenk, brystning med gotiserende detaljer: Skårne spissbue motiver, profilerte lisener og forkrøppede lister. Vanger med gjennombrutt spissbue. Skrått stående lokk som kan stilles vannrett. Overmalt grå. Høyde 95 cm, bredde 82,5 cm. Dybde i sokkelpartiet 47,5 cm.

Galleriene bæres av søyler som er utformet med gotiserende detaljer og er ført opp til en bekroning over brystningshøyde. Nord- og sydgalleriet går rundt hjørnet i vest, hvor det fortsetter inn under vestgalleriet. Brystningene er inndelt med 4 fyllinger mellom hver søyle. Fyllingene har utspart spissbue motiv med innskrevet kløverblad av listverk. Søylebekroningene bærer en lystestake (se lysstell). Farger: Vestgalleriet gult med kløverbladsmotiv og detaljer i grått samt gullstaffering. Nord- og sydgalleriet grønt med kløverbladsmotiv og detaljer i grått samt gullstaffering.

Orgel bygget av C. Jensen, Trondheim 1878. 20 stemmer 6 kop. og ventiler, to man. og pedal (Lindhjem). Utvidet av J.H. Jørgensen 1930 med 28 nye stemmer. 5 nye stemmer 1951. 10 av de opprinnelige stemmer er fremdeles i bruk. Stort gotiserende prospekt, inndelt i 3 felter, det midterste høyest. Hvert felt har synlige piper i tokoblet, spissbuett innramming og gjennombrutt gavll med finpassmotiv. På gesimsen krabber og på toppen korsblomst. På huset under pipene går en kraftig, profilert list samt et belte med firpassmotiver. Nedre del av huset har høye fyllinger med lister som danner spissbue. Farger: gult med gråhvite fyllinger og gullstaffering.

Skulptur og maleri. Krusifiks på alteret, skåret i lyst tre, utført i Oberammergau. Forært av Gerda Westbye. Korset høyde 59,5 cm, bredde 29 cm.

Gipskrusifiks, malt, har tilhørt den katolske kirke i Drammen. Opphengt i sakristiet.

4 store marmorstatuer, hugget av A. Frilli, Firenze, 3 av dem er kopier etter statuer i Or San Michele: Markus av Donatello, Matteus av Ghiberti og Peter visstnok av Ciuffagni. Den fjerde, som forestiller Johannes døperen, er etter Benedetto Majanos statue i Museo Nazionale, Firenze, som går tilbake på Donatellos statue. (Alsvik i *Drm. Hist. III*, s. 838 med henvisning til Stang). Skulpturen ble gitt av fru Hulda Kiøsterud og o.r.sakfører Alfthan Juel.

Maleri på grovt lerret med korsfestelsen, omgitt av scener fra slaget på Stiklestad, utført i Gerhard Munthe-preget stil. Forsynt med runer og latinske tekster.

Rituelle kar. Kalk, sølv, (Alsvik og Gjesdahl nr. 14). Forgylt utvendig og innvendig. Høy kupa med svakt utadskrånende sider, sirlig gravert skrift øverst: "Thi saa ofte som I æde af dette Brød, og dricke af denne Kalck, da forkynder Herrens Død indtil hand kommer. 1. Corint. XI v. 26." På siden: "Til Guds Ære og Jubel Fæstens i hukommelse Som holdtis Alle Alle Helgens Dag Aar 1717 Er denne Kalck og Disk til Bragnæs Kircke Offerit." 6 kantet skaft, flat nodus med 6 englehoder og drevne bladtunger på over- og undersiden. På overgangen til foten støpt krusifiks. 6-passformet, profilert avsetning over rund fot med vulst og smal fotrand. På avsetningen stpl. HN/N (Ant. Hans Nieman d.y.). På undersiden innrisset 79 lod 3q. Høyde 28 cm, diameter 18,9 cm. Ny innsats sølv, stpl. J. Tostrup. Iflg. Opplysning ved Bastian Svendsen var kalken gitt av sogneprest Jens Nilsen (sogneprest 1659–1677).

Disk, siselert hjulkors i bunnen. Ustpl. Diam. 19,7 cm. – Kalk og disk, sølv, gitt av Gerda Westbye.

100 særkalker, sølv. Stpl. David-Andersen. Forært av fabrikkieier Fredrik Stillesen Holst 1918.

Oblateske, sølv (Alsvik og Gjesdahl nr. 58). Innvendig forgylt. Rund med riflet rand langs lokkets kant og bunnen. Drevet og gravert regenceornamentikk på lokket og rundt sidene. Midt på lokket glatt, forhøyet felt med gravert speilmonogram AH MPS på forgylt bunn. På innsiden av lokket gravert med sirlig skrift: "Andreas Hallensen Magdalene Petters D Søboholm 1712". Under bunnen stpl. To ganger CC/B i hjerte (Christian Christiansen Berger d.e.). Prikkgravert: 20 lod 1/2q. Høyde 7 cm, diameter 11 cm.

Oblateske, sølv (kat. 1901 nr. 363, Alsvik og Gjesdahl nr. 312). Rund, glatt. Svakt hvelvet lokk med forhøyet, forgylt midtfelt hvori gravert "Bragernes Kirke tilhørende 1828". Under bunnen med punkttskrift: "Vegtig 20 lod". Stpl. Drammen AB (Andreas Brandt) Prøve 1828. Høyde 8 cm, diameter 13 cm.

Vinkanne sølv. (Drammens Museum nr. 2154. Kat. 1901 nr. 360. Alsvik og Gjesdahl nr. 103.) Høyt, profilert lokk med liten knott. Høy, spiss gjekk. Pæreformet korpus med tut. Rund hank. På siden av korpus gravert medaljong med treenigheten. Over fremstillingen et smalt bånd med skriveskrift: "Bragenis Kirckes Alter Kanne". Stpl. To ganger FIW (Fredrik Jacobsen Wichmann, Bragernes). Under foten gravert: 85 lod 1 qent. Høyde 36 cm.

Vinkanne, sølv. 6-kantet med utsvunget korpus. Høyt lokk med knott og krone med gravert trepassmotiv. Rundt halsen og ut under håndtaket drevet vindruemotiv. Stpl. Wessmann.

Vinkaraffel, slepet glass, fra slutten av 1800-årene. Høyde med propp 35 cm.

Skje, sølv. Rund, perforert skjebblad. Biedermeierpreget skaft. Stpl. D.C. Jørgensen, Drammen. Prøve. Lengde 14,3 cm.

Vinøse, sølv, forært av fabrikkieier Fredrik Stillesen Holst 1918.

Dåpsfat, sølv. (Drammens Museum nr. 922. Kat. 1901 nr. 362. Alsvik og Gjesdahl nr. 60). Bred kant med påloddet støpt og gravert rand samt to ringer. På kanten gravert kursivskrift: "Til Guds ære er denne Funt af Marbre, Med samt dette Fad og Dechen, Schenket og givet til Kirchen udi Bragnæs, af Hannibal Stochfledt, Kongelig Maiestets Estats Raad, Deputeret udi den Kongelige Slotslow Paa Aggershuus Slot, og Laugmand Over Christiania Laugstoel, og af Hans Kiere Frue, Fru Maria Hedevig Compoteller. Anno 1719." I bunnen alliansevåpen med stjerne og hode (byste) i venstre felt, stjerne over hjelm med vinger. I høyre felt to blomster, og de samme blomster over hjelmen. Stpl. Under bunnen CCB (Christian Christiansen Berger, Bragernes). Diameter 42 cm. Høyde 5 cm.

Dåpsskål, sølv. Skjellformet med hank for opphenging på undersiden. På hankefestet stpl. O.C.

Jørgensen, Drammen 13 ¼. Inne i skålen, nederst langs kanten gravert med skriveskrift: "Dette sølvfad med tilhørende Døbefunt, til hvis beskyttelse det tjener, foræredes til Bragerne Kirke af Kjøpmand Jacob Borch og Hustru Sophie Christiane født Gullichsen Aar 1872 ved Kirkens Gjenopførelse." Høyde 8 cm, bredde 32,2 cm, lengde 29 cm.

Messingfat, senmiddelaldersk. Langs kanten slått buebord med liljemotiv. I bunnen dreiet hvirvelrosett, omgitt av minuskelrekke. På siden hvirvelstilte, bladformede buler. Diameter 39,8 cm. Høyde 60 cm. Anskaffet fra Holland og forært 1954. I bunnen ligger en dyprød fløyelsserviett med smal gullknipling.

Tinnmugge med kors. Stpl. Fugl mellom B og M. Fra 1954.

Kanne til dåpsvann, sølv. Balusterformet med slank hals. Siselert due på korpus. Stpl. Th. Marthinsen. Høyde 34,3 cm. Gitt av konfirmanter 1954.

Paramenter. 4 alterduker a) (eldste bevarte). Hvit lin med bred bord av finere lin utbrodert med vinløvblader og drueklaser, sydd i hvitsøm på innfelt blonde. Tunget kant nederst. Lengde 145 cm, bredde 106 cm. b) Gulhvit lin med vinløv- og druebord brodert med rødt i kontursting. Datert 25.12.1912. Lengde 168 cm, bredde 95 cm. c) Hvit lin med medaljonger i utskårssøm, motiv: kors og kalk. Lengde 255 cm, bredde 90 cm. d) Hvit lin med bred bord med lite korsmotiv i hvitsøm. Brodert av Eva Dahl 1954. – I kapellet alterduk, hvit lin, tunget bord med blomstermotiver i utskårssøm.

Antependium, sydd av Gunvor Ruud i Furnes. Sennepsgul lin med applikasjoner og broderier, broderte stolper med blomstermotiver i rødt. På midten kors av røde bånd, utbrodert med røde blomster, gullbånd og kantbord i sort. I venstre del applikert rødt hjerte med kornaks brodert i hvitt og sort. I kapellet antependium, rødt med broderte kors samt Jesu monogram.

Messehagel (Drammens Mus. 1948. Kat. 1901 nr. 364). Dyprød fløyel. Tungede gullkniplinger langs kanten og i stolpe på forsiden. På ryggen applikert krusifiks med Maria og Johannes, samt to familievåpen, alt i høyt relieff i gull og sølvinnvirket stoff og brokade utbrodert med gull, sølv og flerfarget silke. Glittet linfôr. Høyde 121 cm, bredde 90 cm. Messehagelen var en gave fra stiftsamtmann Wilhelm de Tonsberg (død 1731 og begravet i Strømsø kirke) og hustru Helene Sophie Kaas, død 1732. Høyde 121 cm, bredde 87 cm.

Messehagel, muligens fra 1700-årene. Rød fløyel. Meget stor, bred form med skrå skuldre. Bredt, falmet gullbånd uten mønster langs kanten og den vide halsutringningen. Stort ryggkors av gullbånd mønstret med blomster og overflødigshorn samt en liten blondetunge langs kanten. Grovt, grått linfôr. Rygg høyde 107 cm, bredde 102 cm. Forstykket 86x86 cm.

Messehagel fra 1800-årene, meget slitt. Rødfiolett fløyel, svunget form. Gullbånd langs kantene og i kors på ryggen. Rosa fôr. Messingheker. Rygg høyde 92 cm, bredde 58 cm. Forstykke høyde 77 cm, bredde 60 cm. En yngre messehagel av lignende type, men dessuten med et mindre kors av gullbånd på forstykket.

5 nyere messehagler a) Grårød ull. Tegnet av Finn Krafft, vevet av frk. Borgen i Dram. Husflidsforening 1928. Bred, oval form. Stoffet har innvevde blomstermotiver. På ryggen kors med pelikan. På forsiden Jesu monogram. Rygg høyde 113 cm, bredde 97 cm. B) Fra DNH 1949. Rød silke og lin med vevet korsmønster. Utbroderte bånd, på forsiden i V-form med kristogram, Alfa og Omega. På ryggen gaffelkors med brodert engel, kalk, kors og kornaks. Gult fôr. c) Hvit silkedamask med fugler i medaljonger (italiensk type). Bred, rett form. Utbrodert med bredt gaffelkors på ryggen og stolpe på forsiden. Tegnet og sydd Birthe Arneberg 1954. d) Fiolett silkedamask med granateplemønster. Bred, spiss causaltype. Applikert gaffelkors i gråsort på hver side. Sølvheker. Sort, glittet fôr. e) Grønn silkedamask med granateplemønster. Spiss causalform. Lite kristogram av gullbånd på brystet. Stolpe av gullbånd på ryggen, messingheker. Grønt fôr. Tegnet av Thorvald Moseid 1965.

Døpefontklede (Drammens Museum nr. 922C) rød fløyel sammensydd av 3 lengder, med gull- og sølvbroderier. Forært av Hannibal Stochflet og hustru Maria Hedeveg Compoteller 1719 sammen med døpefonten og dåpsfatet. På midten Stochflets og Compotellers våpen i silkebroderi. Kantet med sølvknipling. Fôret først med grønn satin, senere brun satin. Stoffet forsynt med knapper og hemper, slik at det kan draperes. I hvert hjørne speilmonogram med englebåret krone. Mål 147x147 cm.

Pultklede til prekestolen. a) Vevet i rødt, grått, gråsvart og gult med kristogram, alfa og omega. Opphengt over klokkerbenken. b) Nyere, sennepsgult med kristogram og blomstermotiv brodert i rødt og grått.

Lysstell. Alterstaker (Drammens Museum 953) messing, senmiddelaldersk type, antakelig nederlandske. Støpt og dreiet. Bred krav med krenelert kant. Balusterformet skaft, profilert fot som bæres av 3 stiliserte løvefigurer. Innskrift: RASMUS CHRISTER-SON ANEKEN HARMASDATTER. Høyde

51 cm, diameter 20,5 cm.

Alterstake, støpt messing (nå i Olberg kirke). Liten balusterformet lyspipe hvorunder stor krave og klokkeformet fot. På kraven gravert SPF BMD. På foten gravert: "Bragnes Kierckis ornament forært af IM SR och AKD 1628". I innskriften sitter to våpen, det ene med korslagte forker, det andre med Jesu monogram. Høyde 22 cm, diameter 17 cm.

Alterstaker, nygotikk. Ant. nikkel med støpte messingornamenter. Tegnet av arkitekt Nordgrenn og utført av gjørtler Bakstad. Høyt skaft omgitt av halvsøyler. Profilert krave med støpt, hengende bladverk som gir kapitélform. 8-kantet, kraftig profilert fot med grindverksmotiv av messing, hulkil med store kløverblader av messing, kant med messingstjerner samt flat vulst. Høy lysmansjett av metall samt dryppskål av glass. H. til dryppskålen ca. 65 cm. Fot diameter 32,5 cm.

7-armet messingstake (den jødiske) samt en 7-armet lysestake, sølv stpl. J. Tostrup 1954.

28 støpte, forgylte kandelabre. Nygotikk. Anbrakt på meglernes ved korskillet samt på galleribrystningen, over søylene. Høyde 66,3 cm. benyttes til levende lys.

På alteret i kapellet står 8-kantede messingstaker, høyde 23,5 cm.

To lysekroner, messing, fra den gamle kirken, a) Drammens Museum D. 961. Defekt. Innskrift på kulen: "Anno 1630 Allehelgensdag Hafver Jørgen Olufsen Lang Borger Wdi Christiania oc wonhaftigh paa Bragnes Hans Hustru Guren Bjørnsdaater Til Guds Nafns Ere Forerit Denne Lyese Krone til Bragnes Kirkis Beprydelse." Høyde ca. 68 cm. (Avb. Drammens historie 1, s. 115). Kronen ble evakuert under krigen og er ikke kommet tilbake til museet. b) D. 962, 8-armet. Innskrift: "Til Guds Ære og Kirchens Prydelse er dene Liuse Krone gifven av Johan Ancher her af Bragernes i Juni 1711. Høyde 56 cm, diameter 78 cm. Reparert av gjørtler Søe-Jensen i København 1983.

En 16-armet lysekrone, gitt av borgeren Erik Bølling er overført til Tangen kirke (s.d.).

3 lysekroner for gassbluss, tegnet av arkitekt Norgrenn, utført av gjørtler Bakstad. To oppbevares i kirken, en er i Drammens Museum.

4 lysekroner, messing. Gitt av grosserer Edvard Stensrud omkring 1918. Opphengt etter midtgangen. – 10 nye lysekroner, messing, hver med 22 lyspærer, gruppert langs midtstang, opphengt mellom søylene i skipet 1954.

Klokker. 3 klokker, støpt ved Bochumer Verein, Bochum, Westfalen 1870. a) diameter 110 cm, b) diameter 93,4 cm, c) diameter 75 cm. Klokkespill med 35 klokker fra Bergholtz klockgjuteri, Sigtuna. Gitt av utflyttede drammensere 1961.

Bøker. Alterbibel, praktutgave fra 1936 med utstyr av Finn Krafft og ill. av Frøydis Haavardsholm. Innbundet hos H.M. Refsum. – Tekstbok i rødt skinnbind med gullsnitt, innbundet hos H.M. Refsum.

Nummertavler, rektangulære, farge: gråhvit.

Skip. (Kat. 1901 nr. 365). Tremaster med skåret løve med øks i baugen og små hermer langs sidene i stavnen. To rader kanoner i hele skrogets lengde og ytterligere noen kanoner på de øvre dekk akterut. På hver side av akterspeilet en liten, halvrund kahytt og på hvert hjørne en stor utskåret herme med barter og tyrkerhatt. Det mellomliggende felt har maleri av en lignende type som Bragernes gamle kirke, men med årstall 1669 på tårnet. Kirken er grå og ligger i åpent terreng under en blå himmel med skyer. Feltet nedenfor har malte vinduer med gardiner. Mellom vinduene sitter brede poster med utskårne masker, visstnok matroser. Skroget er gråhvitt med markering av dekkene med sort og rødt. Røde kanonporter. Kanoner i sort, rødt og med gull ytterst. Riggens fra 1885 er uten seil men mastetoppene har Dannebrogflagg. Skrogets lengde ca. 117 cm. På et skilt oppe i skroget leses: "Dette Skib blev reddet fra Bragernes Kirkes Brand 1866. Reparert og komplet nyt opprigget 1885 af capt. Nils Pehrson. Kirkevæрге Kjbm. Emil Jensen. Skibet er sandsynligvis en Efterligning af CIVs Admiralskib den "Norske Løve". Ny opprigget 1885 efter en tegning af samme."

Møbler. To barokkstoler, kommet til kirken i nyere tid. Begge har nytt, lyst skinntrekk i rygg og på sete. a) Overstoppet rygg med halvrundt felt øverst på midten. H-kryss og dreiet forsprosse. Høyde 122 cm, bredde 62 cm. b) Rygg med ramme som har knekk øverst og nederst. H.kryss og dreiet forsprosse. Høyde 121 cm, bredde 71 cm.

Lenestol, rokokko. Rygggramme med skjell øverst. Armlener med skåret knott ytterst. Sargen, som har skjell, ligger an mot forbenene. Disse er svungne og har bladverk øverst og pote nederst. H-kryss. Ryggen er stoppet og forsynt med korsstingsbroderi som viser knelende skikkelse med glorie og stav med banner hvorpå skrevet: Ecce Ag(nus) Dei. Setet har brunt, bladmønstret stoff. Høyde 105 cm, bredde over armlener 65 cm. Stolen er kommet fra advokat Juels dødsbo. En ny kopi er anskaffet.

6 stoler, regence-kopier, antakelig fra 1933. Under setet er skrevet med blyant: "Snedker H. Engebretsen. Under ett sete dessuten: "H.A. Christensen 13-10-1933".

Sofa, pseudorokokko med grønt trekk. Er kommet fra Drammens tollbod. Står i sakristiet. Her står også et stort konsollspeil fra slutten av 1800-årene. Dette har tidligere stått i menighetssøstrenes leilighet.

Tekstiler. Vevet teppe, ull, opprinnelig pultklede for prekstolen. Farger: Rødt med gult kristogram, alfa og omega i grått.

Teppe, vevet i rødt, grått, gråsort og grønt. Motiver: livstre samt attributter for Fides, Spes, Caritas, Justitia, Prudentia og Fortitudo. Var opprinnelig brukt som gulvteppe i alterringen (!). Nå opphengt i sakristiet.

Heldekkende teppe, mosegrønt, på korets gulv. Røde velourløpere i skipet.

Blomstervaser. 4 blomstervaser, sølv, derav er to stpl. David-Andersen, kommet fra Bethania Kapell.

Sølvvase på 3 kuleføtter, fra 1931.

Pengebøsser, messing, kuleformede med gotiserende motiv og gravert bibelsted. To ved hver av utgangene i skipet og en ved hver av sideutgangene i vest.

Kapellet

Kapellet ved nordsiden av kirken ble ombygget og innredet etter forslag av arkitekt Arnstein Arneberg 1942. Det ble innlagt tønnehvelv som ble dekorert med rombemønster i sort og rødt med grågult. Brystpanel, malt rødbrunt. Fondveggen har stort freskomaleri med korsfestelsen, malt av den franske maler Edgar Parin d'Aulaine 1926 (svoger av byarkitekt Bugge som er portrettert sammen med kunstneren nederst til venstre.).

Kapellet er innredet med alter, knefall, døpefont og benker.

Alteret har et lite messingkrusifiks med Leonardos nattverd i relieff på sokkelen. Høyde 39 cm.

Knefall med blått trekk og smijernsrekkverk.

Døpefonten er av kleber, søyleformet med lav skål og svunget fot. Høyde 87,5 cm, diameter 51 cm.

Benkene har rette vanger med fyllingsmotiv av lister og fyllinger i ryggen. Farger: Gråblått med fyllinger i marmorert grårødt.

Kirkegårder og gravminner

Bragernes (øvre) kirkegård. Området rundt kirken er parkmessig behandlet. Kirkegården, som kalles Bragernes øvre kirkegård, ligger lenger vest. Den ble anlagt etter beslutning av kirkeinspeksjonen 1806 på den såkalte Prestegårdsløkke, som lå rett opp for den eldste kirkegården. (Se ovenfor.) Den første begravelse fant sted i 1808.

Krematorium, oppført etter tegning av byarkitekt Alf Bugge 1926, utvidet mot øst etter 1940 av byggmester Asmund Gulden.

I seremonirommet glassmalerier av Maria Vigeland 1927. Over katafalken glassmosaikk av Finn Nielsen. I kapell på sydsiden glassmosaikk av Harriet Backer Ziolko.

Gravmæler. En rekke eldre gravmæler er bevart. To marmorplater er overført til Drammens Museum. a) Drammens Museum nr. 2348. Oval krans med utydelig innskrift. Lengde 149 cm, bredde 79 cm. b) Drammens Museum nr. 2347. Innskrift over ektefellene kjøbmand Christian Engel, født i Holstein 1772 og Ingeborg Engel, født i Drammen 1766. Døde henholdsvis 1818 (?) og 1836. Lengde 170 cm, bredde 92 cm.

Stenplate. Gjellebekk-type med blomstergruppe i hvert hjørne, vinget timeglass øverst og kranium og korslagte knokler nederst, svunget knekket innskriftfelt. Innskrift over enkefru Hedvig Magdalene Staib fød Schwencke, f. 1773 d. 1857. Mål 181x84 cm.

Jernplate, profilert, på høy jernkasse med girlande rundt sidene, to fag på kortsidene, 3 fag på langsidene. Sirlig innskrift (kursiv) ”Her hviler Støvet af Kjøbmanden Hr. Hans Kirkgaard fød i Niibe den 14de mai 1773 død i Bragernes den 21de Octobr 1808. Virksomhed Fliid og Orden gjorde ham til en gavnlig Borger Redelig hielp som Welvillighed gjorde ham elsket af mange savnes før fleere Fred med hans Støv.” Mål 175x97 cm.

Jernplate, sign. Eidsfoss jernverk. Kat. 1850 nr. 4. Ann. 834. Formet som glatt draperi med tunget kant. Draperiformet ramme. Opprullet plate med innskrift over Sognepræst Søren Tybring, d. 1822 og Petronelle Nicoline Tybring, f. Rode, d. 1815. Lengde 143 cm, bredde 76 cm. To plater av same type er overført til Drammens Museum a) Drammens Museum 2343, over Severine Alethe Bagge f. 1807 d. 1842 og Thomas Hakon Bagge, f. 1830, d. 1842. b) Handelsborger Niels Pedersen f. 1777, d. 1858.

Jernplate, støpt på Bærums jernverk. (Lit. Nr. 8. ANN 797). Profilert kant og hulkil med palmett.

Øverst korslagte fakler, nederst oljeflasker ("tårekrukker"). Oval bladkrans med innskrift over kjøpmand paa Bragernes, Stads-Capitain Elling Mathias Holst, stortingsrepresentant for Drammen, f. 1785 d. 1852, og hustru Antonette Christine Rose Bolt f. 1778 d. 1847.

Jernplate (Drammens Museum nr. 2346) fra barnegrav. Signert Eidsfoss jernverk. (Eidsfoss kat. 1850, gravplate nr. 3 ANN 832.) Øverst knelende engel, nederst lampe med 3 bluss. Dobbelrand med hjørneornamenter. Teglstensimiterende ramme. Innskrift over Elise Cappelen f. 6. okt. d. 4. nov. 1858. Lengde 96 cm, bredde 53 cm.

3 jernplater, antakelig Eidsfoss jernverk. Formet som glatt draperi med fliket kant. Bred ekebord langs kanten samt hjørneornamenter. Draperiformet ramme. Lengde 136, bredde 72 cm. a) over Randine Birgitte Grøner f. Svang, f. 1791 d. 1818, b) over Statshauptmand Amund Christian Fredrik Grøner f. 1788 d. 1867. c) over Pauline Andrea Grøner f. Svang, f. 1793 d. 1877.

To jernplater (Drammens Museum nr. 2345, 2346) (Eidsfoss jernverk eller Drammens jernstøperi). Øverst sommerfugl fra urne. Nederst har det antagelig vært korslagte fakler. Dobbelrand med pseudorokokko ornament i hjørnene. Lengde 160 cm, bredde 81 cm. Har hvilt på teglstensimiterende ramme. a) over Dorothea Marie Moss, f. Møller, f. 1779, d. 1852. b) over Candidatus iuris Joseph Albrecht Moss f. 1776, d. 1852.

To jernplater (Drammens Museum nr. 2469 – 2470), begge signert E♂V. Smal ramme med rokokkoornamenter i hjørnene og akantusornamenter på begge sider. Har opprinnelig hvilt på teglstensimiterende ramme. a) Jomfru Anne Kierulf f. 1815 d. 1835, b) kjøpmand Friedrich Kierulf f. i Kjertemind i Danmark 1780 d. 1839. Lengde 142 cm, bredde 75 cm.

Følgende 7 jernplater * ble registrert 1945, men er senere fjernet:

a) Bred ranke langs kanten, innskrift over "Frue amtmandinde Marie Gustava Hoffgaard", født i Gahn i Fahlund 1753, død i Drammen 1839. Lengde 159 cm, bredde 101 cm.

b) Samme type som ovennevnte på Grønners gravsted. Innskrift over Chatrine (!) Svang, født Lillør.

c) Antakelig fra Nes jernverk (sml. ANN 892–95) med ekebladbord langs kanten, hjørnerosetter, nederst genius med senket fakkell og krans, øverst kors-hjerteanker og palmegrener. Draperiformet ramme. Innskrift over kjøpmann Jesper Gram, født i Aalborg 1784, død i Drammen 1851. Lengde 140 cm, bredde 55 cm.

d–e) Signert Eidsfoss jernverk (Eidsfoss kat. 1850, gravplate nr. 1 ANN 829). Øverst engel med senket fakkell og krans, nederst korslagte fakler. Pseudorokokko ramme hvori innskrift over Anders Smith født på Strøm 1755, død samme sted 1813, og Alhed Smith født Stillesen, født 1765, død på Sundland 1834. Lengde 145 cm, bredde 87 cm.

f) Fra barnegrav, signert Eidsfoss jernverk (Eidsfoss kat. 1850, gravplate nr. 3 ANN 832). Øverst knelende engel, nederst lampe med 3 bluss. Innskrift over Christine Adeleide Smith født 1817, død 1822. Lengde 96 cm, bredde 53 cm.

g) Signert Drammen jernstøperi. Eidsfoss type. Øverst engel med krans og senket fakkell, nederst korslagte fakler. Innskrift i smal ramme med ornament i hjørnene og på langsiden, over ektefolkene Peter Wølner Arbo født 1756 død 1829 og hustru Louise Irgens født 1766 død 1843.

Jernkors, antakelig Eidsfoss og Kongsberg jernverk, trepassformede armender, smal randkant, sommerfugl i krysset. Ved foten parallellogramformet innskriftplate. Innskrift med fraktur over kjøpmand Erik Christensen, født 1782, død 1888. Mål 146x 91 cm.

Jernkors (Drammens Museum nr. 6204). Trepassformede armender. Englehoder danner firkant i krysset. Antakelig fra Eidsfoss (sml. ANN 847. Se også 876 og 888). Innskrift over kjøpmann Hans Andreas Melhuus født 1801, død 1829.

Gravsten, stående. Hvit sten, antakelig kalksten, rundet oventil. (Drammens Museum D 18775). Reist over medlemmer av familien Gutzeit; Julie Caroline Gutzeit født 1829 død 1846, Frederik Wilhelm Gutzeit født 1830, død 1853, Carl Benjamin Gutzeit født 1832 død 1854, Anna Margrethe Stang Gutzeit, født 1835, død 1854. Høyde 87 cm, bredde 33 cm, dybde 4,5 cm. Lignende, yngre gravsted over andre medlemmer av familien Gutzeit. (Seneste begravelse fra 1923.)

Jernstøtte (Drammens Museum nr. 7226) Gotiserende, 8-kantet, med frittstøpt masverk på hver side. Avtrappet postament samt topp med kors. Innskrift over Benthe Tomine Lyche født Hagerup, født 1792, død 1837. Høyde ca. 217 cm.

Jernstøtte, (Drammens Museum D. 14546) stående på plate på markert postament med korslagte fakler. Svunget gavll, båret av to søyler, omvunnet med ekeløv. På gavlen 3 kors, det midterste med strålekrans. Søylefundamentene har slangering i relieff. Gotiserende felt med innskrift over Consul M. L. Madsen, født i Randers, 1782, død i Drammen 1840. Høyde 240 cm, bredde 115 cm, dybde 61,5 cm.

Jernstøtte, Eidsfoss og Kongsberg jernverk (kat. 1850 nr. 3, ANN 845). Gotiserende postament med brutte hjørner. Avtrappet fot og topp. På toppen stort, rettlinjert kors. Innskrift over Robert Dalton Hutchinson, født i Schotland 1787 død i Wigersund 1843 samt hans yngste sønn, Thomas, død i Drammen 1845, i en alder av 4 år.

Granittstøtte, rød upolert. Rektangulær med lav gavl. Innfelt marmorrelieff, forestiller engel og kvinne med et lite barn. Engelen holder kors og peker på barnet. Usignert men antakelig hugget av Chr. Borch for hans mor Petronelle Margrethe Borch føst 1787, død 1838. Samlet høyde 125 cm.

Granittstøtte, spissbuert mot toppen, innfelt marmorrelieff av velsignende Kristus. Signert C. Borch. Innskrift over megler Niels Johan Ludvig Roede, født i København 1795, død i Drammen 1853.

To stenstøtter (registrert 1945, men ikke funnet 1982):

a) Rød, polert granittstøtte, øvre del avsmalnende. Innskrift over kjøpmand Andreas Garman Album født 1792 død 1844.

b) Sandstenstøtte med marmorkors og innfelt marmorplate. Innskrift over søstrene Elen Margrethe Melhuus født 1831, død 1849 og Wilhelmine Catharine Melhuus født 1834, død 1854. Graven var i 1945 omgitt av støpejernsgitter (se nedenfor) som også er fjernet senere.

Følgende gittere * ble registrert 1945 men er senere fjernet.

a) Om familien Gutzeits gravsted. Beslektet med typene i Eidsfoss og Kongsberg jernverk, kat. 1850.

b) Om søstrene Melhuus' gravsted. Fra Eidsfoss og Kongsberg jernverk (kat. 1850 nr. 10), men anbrakt opp-ned (i likhet med gitteret på familien Kiærs gravsted på Strømsø kirkegård).

c) Om familien Thams' gravsted. Antakelig fra Eidsfoss og Kongsberg. Balustre med voluttformer i nedre og øvre del. Små liljepalmetter på tverrliggeren oventil. Stolpehøyde 109 cm. Avstand mellom liljepalmettene, 16,5 cm.

d) Om Sylvester Sivertsens gravsted (født 1809 død 1847). Gotiserende type.

Engel på sokkel, hugget i marmor, signert A. Frilli, Firenze. Står på familien Kiøsteruds gravsted. Anskaffet like etter fru Margrethe Kiøsteruds død 1911.

Bronsebyste over kirkeminister, sogneprest til Bragernes Christoffer Knudsen. Utført av Sæbjørn Buttedahl 1916.

Knelende engel, marmor (?) på Bruusgaards gravsted. Signert Thorbjørn Alvsåker 1921.

Stenstøtte med bronserelieff over garvermester Lars Onsager født 1912 og Berthe Johanne død 1925. Usignert men stemplet: L. Rasmussen, København.

Marmorstatue "Sørgende kvinne", av A. Enderle 1930. Bekostet av M. Omdahl, Drammen.

Granittskulptur "Kvinne med barn". Oppsatt 1952 på familien Christensens gravsted. Utført av Emma Mathiassen.

Bronsestatue, knelende naken pike. Oppsatt 1968–69 på familien Thorsens gravsted. Utført av Ørnulf Bast

Støtte med relieff over forfatteren Sigurd Christiansen. Utført av Kåre Orud (?).

Støtte med bronserelieff over skolebestyrerinde Henriette Wulfsberg født 1843, død 1906. Signert N.S. 1907. (Muligens Nils Schelbred.)

Krigsminnesmerke, granitt og forgyllt bronse, utført av Nic. Schjøll. Avslørt 17. mai 1946.

Bragernes nedre kirkegård ligger i nærheten av Brantenborg, mellom Thornegata og Osloveien. Den ble omlagt 1853 med tanke på koleraepidemier. Tomten var en løkke som tilhørte grosserer P.H. Poulsson. En høy forstøtningsmur ble oppført mot gaten (Drammen 1811–1911, s. 92). Her var det lenge bevart en rekke karakteristiske gravmæler fra 1800-årene, men disse er senere fjernet. Bevart er bl.a. en rød granittstøtte over smed Anders Paulsen Thune født 1787 død 1870, og hustru Live født 1793 død 1855. Høyde ca. 200 cm. Gravstedet har fremdeles sitt støpejernsgitter, lengde 157 cm, bredde 175 cm.

Rød, polert granittstøtte over Poul Andreas Thune født 1814, død 1879, Anders Paulsen Thune, født 1843, død 1864, Stine Thune født Hansen, født 1814, død 1886.

Rød granittobelisk over Christen Føyn Seeberg født 1813 død 1891 og Maren Susanna Seeberg født Faye, født 1822, død 1868.

Sort granittobelisk over stadshauptmand P. Ltz. Aass født 1836, død 1904 og Christine Aass, født Landmark, født 1846, død 1903, dessuten to kvinner, Fredrikke Aass født 1874, død 1890 og Sophie Cathrine Knudsen, født 1841, død 1866.

4 jernplater ble registrert 1945, men ble fjernet i forbindelse med at en del av kirkegården ble utlagt til barnehage.

a) (Eidsfoss jernverk, kat. 1850, plate nr. 4) over Christine Hamborg, født 1768, død 1860

b) Samme platetype som a), over sorenskriver Carsten Balthazar Conradi, født 1799, død 1862.

c-d) Antakelig Eidsfoss, dobbeltrand med pseudorokokko hjørneornamenter. Øverst korslagte fakler med krans. Innskrift over byfogd Christen Dahl, født 1782, død 1856 og over fru Ellen Dahl født 1791, død 1866.

Likkede (Drammens Museum 11885). Sort fløyel med sølvgaloner langs kanten og sølvdusker i hjørnene. Bred sølvfrynse innenfor kanten. I hjørnene avdelt firkantet felt med dusk i midten. Lengde 149 cm, bredde 138 cm.

Likvogn. (Drammens Museum 3504). Har tilhørt Bragernes likbærerlaug.